

*Kas gražu, atsilieps, kas
teisinga, nemirs, nors vandenim,
kalnais apklotum.*

Vaižgantas

PRAGIEDRULIAI

Nepriklausomas rokiškėnų laikraštis

1999 m. sausio 6 d. trečiadienis. Nr. 1. (81) Kaina 0,80 Lt.

Jakovui bus šviesiau...

Vygandas Pranskūnas

Dukart Sovietų Sąjungos didvyrio Jakovo Smuškevičiaus biustą, stovintį šio lakūno vardu Rokiškyje pavadin-toje aikštėje, pasiekė sugrįžusios sau-lės spinduliai. Kaip sakė "Rokiš-kio komunal-i-ninko" inžinie-rius Valdas Mačieža, aikštėje iškirstos 28 storaliemenės tuopos, uosialapiai klevai. Menkaverčiai medžiai, kurių viršūnėse lizdus suko varnos, prieš pat Naujuosius bu-vo suguldyti ant žemės.

Miesto seniūnijos vietos ūkio vy-riausiasis inžinierius Vytautas Aba-rius teigė, kad iš padarinės medienos bus pjaunami tašeliai, kuriuos panau-dos suolelių prie daugiabučių namų remontui. Kitą medieną atiduos so-cialiai remtiniams žmonėms.

Vytautas Abarius sakė, jog men-kaverčiai medžiai jau nukirsti mies-to kapinėse, kai kuriose gatvėse. Vie-šuosius darbus dirbantys žmonės ke-letą į tvenkinius bevirstančių medžių nurėš ir Tyzenhauzo alėjoje. Bus nu-genėtos šakos, kad vėl, kaip senais laikais, nuo dvaro rūmų aiškiai būtų matyti bažnyčia.

Vyriausiasis inžinierius pasakęs, kad medžiai ne tik pjaunami, bet ir sodinami, apgailestavo, kad jaunas

medelius chuliganai nulaužė Panevė-žio, Jaunystės, Pandėlio gatvėse.

- Miestą tvarkome ir tvarkysime, - reziumavo Vytautas Abarius.

Paklaustas, ar nesikėsinama į gene-rolo Duglaso biustą, pašne-kovas atsakė, jog pa-minklus naikinti – ne seniūnijos kompeten-cija. Toks darbas, anot vy-riausiojo inžinieriaus, būtų širdžiai ne-mielas.

V. Mačieža: "Tuopas aikštėje nukirsti ne taip paprasta – reikia saugoti, kad virsdami medžiai nenulaužtų liaunų ažuoliukų".

Jakovui Smuškevičiui bus šviesiau...

Autoriaus nuotraukos

Trys vyrai žiemos Lietuje

Atkelta iš 5 psl.

-Netrauks velnias,- nusišypso Stasys.- O šiandien kad ir užtruksim ilgėliau, užtat šampano taurės lengvesnės bus! Ar ne taip, Vyteli?- Ir, batu užmynęs nuorūką, kaip ir prieš trejetą savaičių, pirmasis praveria duris.

Nusukę veidus nuo aštraus vėjo, vyrai stovėjo būrelyje ir keikėsi, grūmojo kumščiais darbų vykdytojui, kuris dvimetrais žingsniais lėkte lėkte geltono statybininkų nemelio link, kur nuo pat ankstaus ryto įjungta elektrinė krosnelė. Tėnai, žinia, daug jaučiau.

- Galėjom šituos bunkerius bent jau rudenį apdengti,- kalbėjo Albinas Dailidė, aukštas juodbruvas vaikinai, dirbant čia ne per seniausią ir niekada nešokantis viršininkams į akis.

- Tikrai. Ir darbo rimtesnio tada lyg ir nebuvo,- pritarė jam Vytautas Šilinskas, trijulės jaunylis.

- Nieko, vyrai,- pasitaisęs kailiniuotą kepurę, prašneko Stasys Kucinas, į ketvirtą dešimtį įkopęs ir neaiškiais keliais šioje statyboje atsidūręs pečiuitas žemaitis.- Jeigu reikia, ištempsim! A?

- Ištempsim...- pašaipus Albino žvilgsnis perrėžė žemaituką.- Gal sakysi, kad ir darbų vykdytoją nuo krosnelės nutempi?

- Na, na. Tu, vaikinai, ramiau. Ne aš ji ant tos spiralės pasodinau.

- Ne tu ir nukelsi,- pertraukė jį Albinas.- Taip?

- Tai gal tu?

- O ką? Nueisiu ir nutempiu!

Vyrai sutartinai prapliupo juoktis, nes žinojo, kad Albinas niekur neis. Ne toks jis žmogus buvo.

Prieš pradėdami darbą jie suėjo į netoliese stovėjusią raštinę, kur buvo įtaisytas centrinio šildymo gyvatukas ir kur galima buvo ramiai sutraukti po pirmąjį darbo dienos dūmą.

Žiema pasitaikė atšiauri. Dar, galima sakyti, tebuvo jos pradžia. Kai iki Naujųjų metų buvo likusios geros trys savaitės, šaltis kando visais dantimis. Dažną dieną atidūkęs šiaurys tvilkė veidą, stingdė rankas ir kojas.

Vyrams buvo nelengva. Stambaus kombinato rekonstrukcijaėjo į pabaigą.

Teliko šiferiu apdengti karkasus, kurie buvo suvirinti ir tarpais apkalti lentomis aplink bunkerius. Į juos ventiliatoriai iš po įvairiausių kombinatų gaudžiančių staklių be paliovos varė ir varė pjuvenas bei stambesnes drožles.

- Iki Naujųjų metų užbaigsim - ir premijos mūsų, ir gerą objektą kitamet gausim,- tada pasakė darbų vykdytojas.

Vyrai prisiminė šiuos žodžius ir, nors savo viršininkui nieko neprižadėjo, tačiau kiekvienas suprato, kad tą darbą reikės padaryti. Ir kuo greičiau - tuo geriau. Geriau ir jų valdybai, ir jiems patiems, nes nė vieno kišenėje nesimėtė nereikalingas pinigai. Ir, žinoma, jeigu ne tie stiprūs ir netikėti šalčiai, vyrai su užduotimi būtų susidoroję keliomis dienomis anksčiau. Staigiai speigą pakeitusi lijundra nė kiek nepagerino jų padėties. Laiptai po karkasus tapo dar pavojingiau, nes ir geležis, ir medis pasidengė ledo sluoksneliu, ir dabar reikėjo būti itin atsargiems.

Stasys, kopėčiomis užlipęs ant pastato stogo, tvirtai per juosmenį susiveržia diržą, timpteli vatinuką ir, atsargiai statydamas kojas, statmena siena nusileidžia prie paskutinės prikaltos šiferio eilės. Viena ranka laikydamasis už skersinio, kita perjuosia per jį grandinę, čiaksteli prie juosmens užraktą. Palengva atsilošia. Grandinė ir diržas tvirtai laiko jį prie karkaso, ir jis mosteli ranka:

- Pradedam!

Vėl lyg styga įsitempia Vyto traukiama virvė, atsitrenkdamas į jau prikaltus lapus, bilda keliamas šiferis.

Nustoja siautę lietus ir vėjas. Tik ventiliatoriai vis dar draskosi, kaukia varikliai, tarškindami skardinius bunkerius, į juos iš cechų traukdami medienos atliekas.

Į darbo pabaigą atleikia ir darbų vykdytojas. Vytautas nuo aukštumos jį pastebi ir šūkteli Stasiui:

- Žiūrėk!

- Premijos, matyt, atėjo!- negarsiai rik-teli atgal Stasys.

Vykdytojas kažką kalba apačioje su Dailide, paskui, apmetęs akimis nuveiktą darbą, pakelia galvą ir, pridėjęs prie lūpų delnus, klausia:

- Na, kaip, vyrai?!

Vytautas į viršų iškelia pirštinėtą nykštį, bet vykdytojo tas gestas, matyt, netenki-

na, ir jis vėl šaukia:

- Kuciniai, užbaigsim šiandien?!

- Jeigu į talką ateisit!- pasigirsta.

- Reikia užbaigti, a! Bent valandėlę po darbo - ir viskas!

- Kelk!- šūkteli Stasys Vytaui.

Vykdytojas, patrypčiojęs prie baigiamos dengti sienos, sparčiais žingsniais nutolsta per papilkėjusį sniegą.

Nutyla ventiliatoriai, iš kombinato pasipila žmonių būreliai. Jie skuba, kažką linksmiai kalbėdami.

Statybos aikštelę apšviečia prožektoriai, ir trys vyrai atrodo tartum detektyvinio filmo veikėjai, grobiantys deficitinę prekę ir tempiantys ją per statmeną sieną.

Šiferio krūvelė pamažu tirpsta. Stasys beveik jau pasiekia statinio stogą, kur darbuojasi nekantraujantis Vytautas, visada linksmas ir niekada neatsisakantis padirbėti kiek ilgiau, jeigu taip nutaria brigados vyrai.

- Tai kurią merginą naujametiniams val-sui pakviesi?- užvertęs galvą, klausia Stasys.

Vyto veidu perbėga pašaipei šypsenėlė, paskui jis minutei surimtėja, lyg sa-lėje rinkdamasis merginą.

- O, žinai, Stasy,- sako jis,- tavo žmoną!

- Ach tu, palaidūne!- nusikvatoja Stasys, dar kažką nori sakyti, bet tuo metu nuo žemės ataidi:

- Vyrai, paskutinis!

Vytautas darbuojasi kaip pašėlęs, ir šiferio lapas šokte užšoka į viršų.

- Dar pakelk,- komanduoja Stasys, paskui prispaudžia lapą prie karkaso, kiek pataiso, palygina ir ima taukšėti plaktuku.

Smūgis, dar vienas. Pagaliau Stasys sviedžia plaktuką žemėn, atsisega grandinę ir, pamiršęs saugumą, iškelia į viršų rankas:

- Vyrai, valio!

- Valiooo!- atskrieja Albino balsas.

Tačiau šis džiugesys akimirksniu virsta baimės riksmu:

-...ooo!- nulekia per statybą, paskui duslus bumbtelėjimas - ir tylą.

Vytautas persisveria per tvorelę viršuje, pamato ant žemės gulintį Stasį ir tekinas pasileidžia prie metalinių kopėčių.

Iki Naujųjų - vos kelios valandos...

Janina Navikaitė

Sako, kad šio šimtmečio pradžioje smarkesnės kaimo moterėlės, susipykusios besibardamos, visas viena kitos nuodėmes išrokuodavo, visą giminę purvais apdrabstydamo. O kuriai pritrūkdavo žodžių, ta viksteldavo sijoną ir, parodžiusi užpakalį, šaukdama "Va, tau, va!", namo nukurnėdavo.

Tai reikšdavo: -Nusiš.....t man ant tavęs.

Kas kita dabar, kai gyvename jau dvidešimt pirmojo amžiaus prieangyje. Kiti laikai, kita kultūra.

Štai Zoja Vaikutytei kažkuo neįtikio Kregždūnė Žvitraitė. Ir pradėjo Zoja per laikraštį ją pliekti. Ar Kregždūnė ką nors veikė, ar žingsnį žengė, ar žodį tarė, Zoja su didžiausiu įniršiu tą darbą, tą žingsnį, tą žodį peikė. Net įsigudrino iš anksto atspėti, kad ir tai, ką Kregždūnė dar tik ruošiasi daryti, bus labai bloga ir suplonins mokesčių mokėtojų kišenę.

Žmonės senu papratimu tą laikraštį vis dar paskaitydavo. Kiekvienas paskaitęs, kad ir labai bijodamas, turėjo savo nuomonę. Vieniems šie senovės kaimo smarkuolių dūku atsiduodantys rašiniai sukeldavo norą nusiplauti rankas. Kiti

gyrė Zojos Vaikutytės drąsą ir sumanumą: juk ji viską moka ir žino, kaip koki darbą dirbti, kaip valstybę valdyti, kaip, ne-

skriaudžiant mokesčių mokėtojų, visus laimingais padaryti.

Per savo nesibaigiančius darbus Kregždūnė negalėjo, o gal ir nenorėjo tiek daug lai-

kalavo aprūpinti transportu ir komandiruotėmis, nes tų dokumentų ir kitus miestus teksią važinėti. Ką bedarys - aprūpino.

Mokytojai prašė padidinti kotletus. Stomatologai pageidavo įstatymiškai įteisinti, kad už tą pačią nemokamą plombą būtų mokama du kartus - iš ligonių kasos ir iš mokesčių mokėtojo kišenytės. Jaun lietuviai reikalavo surengti žygį vaduoti

Mažosios Lietuvos, bedarbiai prašė darbo, jaunų šeimų - būsto, daugiavaikės - paramos, neigalieji - dėmesio.

Žiniuonių žiniuonė gubernatorė koordinatore tenkinovisų, nusipelnusių gyventi geriau, reikalavimus. Tik kartą pamatė, kad jau ir didžioji kišenė visai suplonėjusi, o reikalaujančių minios vis eina ir eina.

- Dirbti reikia, patiems galvas pasukti, o ne vien tik iš valdžios reikauti! - suriko didžiai supykusi. O kai jau taip supyko, tai visa dvidešimt pirmojo amžiaus prieangio kultūra kaip lukštas nukrito. Vikstelėjo sijoną ir užbaigė:

- Va, jums, va!

Štai kaip baigėsi pasaka apie Zojos Vaikutytės karjerą. O juk ji manė, kad niekada neklęsta, kad teisybė gali būti tik vieno žmogaus - jos pačios.

Va, jums, va!

ko skirti ginčui su Zoja. Taip atsitiko, kad patikėjo ir, atėjus rinkimams, išrinko Žiniuonių žiniuonę gubernatore koordinatore.

Atsisėdo Zoja Vaikutytė prie didžiosios kišenės, į kurią suplaukia pinigėliai iš mažų mokesčių mokėtojų kišenyčių, ir ėmėsi daryti tvarką, nes buvo giliai įsitikinusi, kad žmonės nusipelnė gyventi geriau.

Pirmiausia ankstesnės valdžios nustekentiems, suvargusiems ir išbadėjusiems žemdirbiams davė po kepalą duonos, šlapios dešros ir svarą kruopų. Leido smulkiems verslininkams be prekių įsigijimo dokumentų prekiauti iš kažin kur gautomis išbrokuotomis pėdkelnėmis. Tačiau tam nepritarė bankrutuojančio kojinių fabriko darbininkai, kurie reikalavo darbo, duonos ir kontrabandos likvidavimo. Sušelpė ir tuos.

Priėmė įstatymą, įpareigojantį valdininkus surinkti kiekvienam piliečiui reikalingus dokumentus. Bet šie parei-

OBELIŲ KULTŪROS ŽIDINYS

MLC

Saulius Stanišauskas

Spaudoje buvo skelbta, kad rugsėjį pasikeitė Obelių meninio lavinimo centro direktorius. Viešą konkursą laimėjo gerai obeliečiams pažįstamas Zenonas Žėkas.

Užklaustas apie save, Z.Žėkas, kaip jau įprasta, tepasakė, kad viskas gerai.

Piešia S.Klemkaitės vadovaujamos dailės specialybės pirmokai.

Apie meninio lavinimo centro (MLC) reikalus kalbėjo ilgiau.

Bene geriausia centre yra dailės specialybės grupė. Ją lanko 34 vaikai. Būsimieji skulptoriai, tapytojai ir grafikai, vadovaujami S.Klemkaitės bei V.Valskio, išklauso dailės istorijos kursą. Vaikai mokomi tapybos, lipdybos, piešimo ir kompozicijos abėcėlių. Yra gana gražių pasiekimų. Obelių MLC auklėtiniai dalyvavo Japonijoje organizuotame pasauliniame pašto ženklo piešimo konkurse "Laimė", skirtame Pasaulio žmogaus teisių deklaracijos 50-mečiui.

Vienuolikmetė Lina Sventickaitė apdovanota penktojo tarptautinio vaikų piešinių ir plakatų konkurso "Gamtos pasaka. 1998. Kelionės" diplomu. Šio konkurso kataloge minimi Editos Šinkūnai-

tės, Linos Daktariūnaitės, Astos Deksnytės darbai.

Meninio lavinimo centre yra ir smuiko klasė (vad. O.Sadauskienė ir Z.Kaladienė). Fortepijono klasės mokytojas R.Sinica sutiko visuomeni-

niais pagrindais vadovauti miesto moterų ansamblui. I.Stelmėkaitė ruošia kanklininkus. Fleitos klasės vadovas D.Motuzas papildomai dviems vaikams padeda mokytis groti fortepijonu. Koncertmeisteris

I.Guogis vieną, o Z.Žėkas tris vaikus moko groti akordeonu. Teatrinio meno klasės vadovė I.Tervydienė jau ne vienerius metus yra bene visų Obeliuose vykstančių renginių režisierė ir aktyvi dalyvė.

Obelių meninio lavinimo centrą baigė, o šiuo metu jį lanko ne viena dešimtis vaikų. Ne visi jie pakyla į aukščiausias meno viršūnes, bet kiekvienas čionai ateinantis vaikas sužino šventą tiesą: ne vien duona žmogus gyvas. Ir sotas.

Z.Žėkas kalbėjo ir apie piniginius reikalus. Anot vadovo, tai tegul ne antraeilė, bet ne pati svarbiausia jo vadovaujamo kolektyvo problema. Atlyginimus išmoka "švietimas".

I.Tervydienė perduoda šeštokėms sceninio judesio ypatumus.

Neabejinga centrui ir Obelių seniūnija. Neramina tik tai, kad, nors ir pašnibždomis, bet kai kurios "galvos" brandina idėją MLC uždaryti.

Uždaryti galima, tik kas gi bus duota mainais? Dar pora tūkstančių "Santa Barbara" ar "Žavūs ir drąsūs" serijų?

O.Sadauskienė: "Viktorija, atsipalaiduok, melodiją "išleisk" iš smuiko!.."

Autoriaus nuotraukos

MAŽOJI KROATĖ FELICIJA SAPNUOJA ADRIJOS JŪRĄ

Rimantas Jurgelionis

Praėjo didžiosios šventės, tačiau tebegyvename jų nuotaikomis ir prisiminimais.

Kroato Sipano ir lietuvės Virginos Draganų šeima su vaikais jas sutiko Rokiškyje. Buvęs jūreivis, suviliotas žavios rokiškietės, nuo Adrijos jūros krantų atvyko gyventi į Rokiškį, išmoko lietuvių kalbą ir jau nesistebi mūsų papročiais. Pavyzdžiui, jam buvo keista, kad lietuviai valgo net poros dienų senumo duoną. Dabar jam dėl to jokių problemų neiškyla, nes gyvena netoli nuo kepyklos – parduotuvės, todėl ant stalo visada būna šviežios duonos ir pyrago.

Kurį laiką Sipanas su Virgina gyveno jo tėviškėje – antrame pagal dydį Kroatijos mieste Splite. Ten gimė ir dukra Felicija, vardą gavusi Sipano mamos garbei. Jinai – Kroatijos pilietė. Dabar mergaitė mokosi Juozo Tumo – Vaižganto vidurinės mokyklos antroje klasėje, įtaigiai deklamuoja eilėraščius lietuvių ir kroatų kalbomis. Tačiau labai ilgisi Splito – miesto, kur daug palmių ir mėlyna jūra.

Greit dvejų metų sulauksiantis Marko gimė Lietuvoje, todėl jam buvo suteikta Lietuvos pilietybė. Berniukui tėvo gimtinės aplankyti dar neteko. Nuo Rokiškio iki Splito – apie 2300 kilometrų. Tačiau Draganai kitą vasarą per atostogas žada nuvykti į Kroatiją.

Šių eilučių autoriui prieš keliolika metų su turistų grupe teko lankytis Kroatijoje, kuri tuo metu buvo Jugoslavijos Federacinės Respublikos sudėtyje. Tačiau iš privačių pokalbių jau tada teko ne kartą

išgirsti, kad kroatai nori nepriklausomos valstybės. Įgyvendinant šį sumanymą, jiems teko pralieti daug daugiau kraujo negu lietuviams.

Tos kelionės metu teko žavėtis Dubrovniku, kitais nuostabiais kurortais. Spalio mėnesį Adrijos jūros vanduo buvo šiltesnis nei mūsų Baltijos vasarą.

Kroatijos teritorija beveik tokia pat kaip ir Lietuva. Beveik tiek pat ir gyventojų. Sostinė Zagrebas šiek tiek didesnis už Vilnių. Splite, kuriam daugiau kaip 1700 metų, statomi okeaniniai laivai, išvystyta žvejybos pramonė. Kartu tai stambus Adrijos jūros uostas. Čia gyvena apie 200 tūkstančių žmonių. Visa tai kiek primena Klaipėdą. Beje, Virgina su Sipanu ir susipažino Klaipėdoje.

Kroatai, kaip ir lietuviai, išpažįsta katalikų tikėjimą. Tačiau kiek kitaip švenčia šv. Kalėdas ir Naujuosius metus.

Dešimt dienų prieš Kalėdas kiekvienoje šeimoje gražiai inde pasėjami miežiai, kad iki švenčių vešliai sužaliuotų. Tada viduryje įstatoma spalvinga žvakė. Tai simbolizuoja atsinaujinančią gyvybę. Kūčių

naktį, po šv. Mišių, kroatai neskuba į namus. Linksmybės tęsiasi aikštėse, skveruose, gatvėse. Sveikinama ir linkima laimės bei sveikatos giminėms, pažįstamiems, kiekvienam sutiktam žmogui. Stiprių gėrimų kroatai beveik negeria, tačiau vyno ir šampano visiems užtenka.

Namuose ant šventinio stalo pa-

grindinis patiekalas – net iš Norvegijos atvežta specialiai vytinta žuvis. Nestinga vaisių, saldumynų, kitų patiekalų.

Naujuosius metus kroatai švenčia tik

Draganų šeima prie šventinio stalo Rokiškyje.

vieną dieną – sausio 1 – ają. Šventėms eglutės atvežamos iš netoliese esančių priekalnių, tačiau pasitenkinama ir žalumynų šakutėmis bei pas mus vis populiariausiais tampančiais vainikais.

Gruodžio pabaigoje – sausio pradžioje Splite būna apie 15 laipsnių šilumos. Per dešimt ir daugiau metų kartais iškrinta šiek tiek sniego, kuris tuojau pat nutirpsta. Vaikams tai būna nepakartojamas reginys. Felicijai Kroatijoje neteko išvysti sniego, tačiau jai dažnai sapnuojasi Adrijos jūros pakrantėse amžinai žaliuojančios palmės, kiti egzotiški medžiai.

Mažasis Marko prie Lietuvos šalčių jau priprato, todėl, su tėveliu išėjęs į kiemą, mėgsta pasimėtyti sniego gniūžtėmis.

Kaip sakė Sipanas, 1998 – ieji buvo laimingi jo tautai. Rudenį Kroatiją aplankė Popiežius Jonas Paulius II, kuris kroatams palinkėjo taikos ir ramybės.

Kroatija, neseniai vėl atgavusi nepriklausomybę, baigia užgydyti vykusio karo žaizdas. Šalies žmonės tikisi, kad pas juos poilsui ir pramogoms kasmet vėl atvyks milijonai turistų, taip pat ir lietuvių.

Šventasis Tėvas laimina Splitą ir visą kroatų tautą.

KONKURSAS MELOMANAMS

Jūs norite dovanų gauti garso kasetę, bet nežinote kaip?

Užsiprenumeruokite ar nusipirkite "Rokiškio pragiedruliai" ir turėsite puikią galimybę papildyti savo garso įrašų kolekciją!

Redakcija ir parduotuvė "Muzikos prekės" (Nepriklausomybės a. 31) tęsia konkursą melomanams.

Šį kartą vėl reikės atsakyti į 5 klausimus:

1. Kokios žinomos grupės lyderis įgyvendino projektą N-14?

2. Koks grupės STUDIJA naujausias albumas ir lyderio vardas?

3. Kokia įžymi atlikėja įgyvendino bendrą projektą su grupe ŽAS?

5. Kokia pankroko grupė atlieka dainą S NOVYM GORDOM, KROŠKA?

Atsakymus iki sausio 15 d. siųskite adresu:

Nepriklausomybės a. 22,
"Rokiškio pragiedrulių"
redakcija.

Galima skambinti ir
telefonais 51532, 51354.

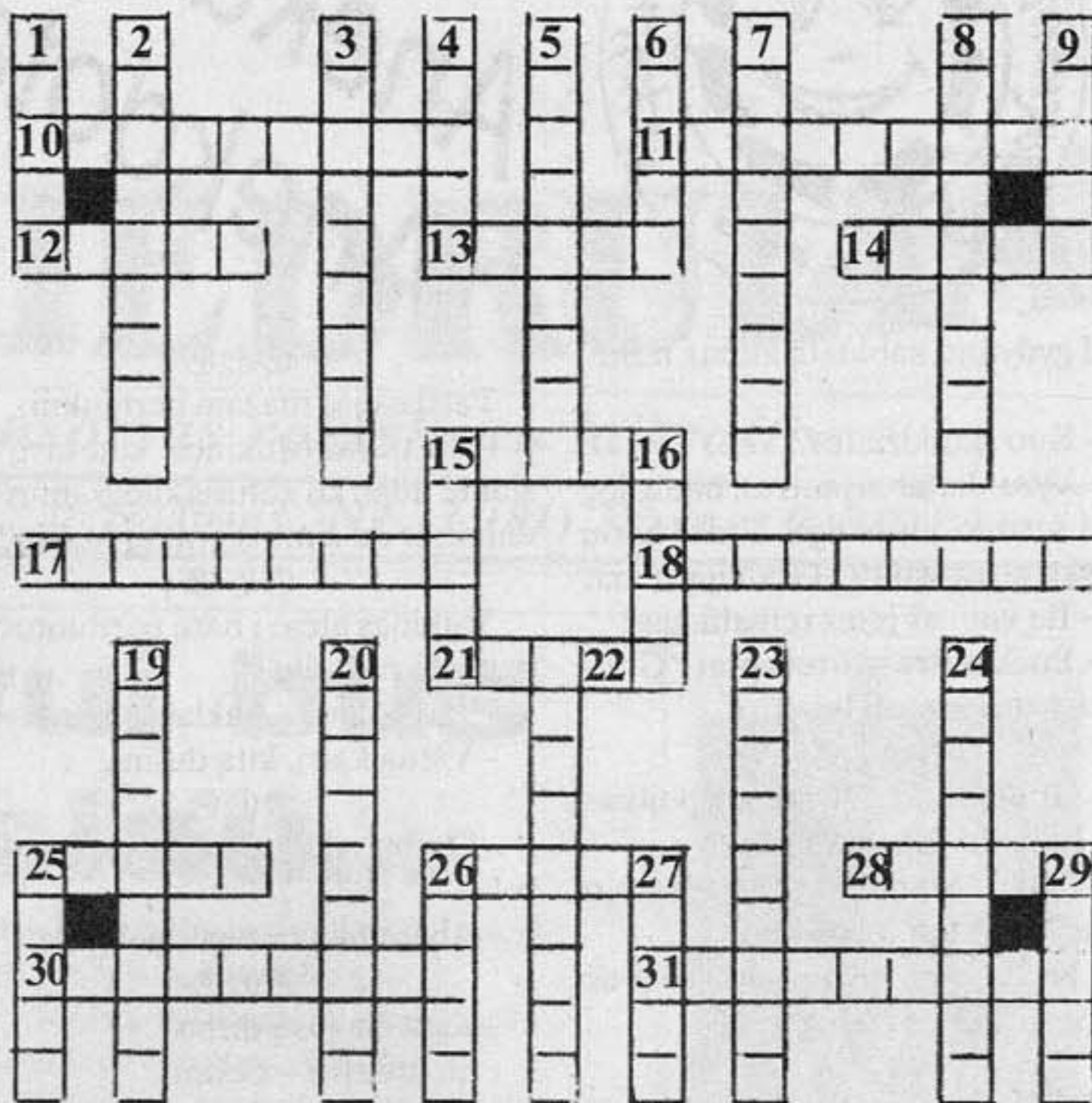
Praėjusio konkurso teisingi atsakymai:

1. GARAGE INC.
2. 12 kūrinijų.
3. "Moteriška širdis".
4. 0,90 Lt
5. 140 min.

Garso kasetė už atsakymus atiteko rokiškietei Alai Tretjakovaitėi.

KRYŽIAŽODIS

Vertikaliai:

1. Ginkluotas susidūrimas tarp valstybių.
2. Uzbekijos sostinė.
3. Lovos galas, kur dedamos kojos.
4. Žemas vyriškas balsas.
5. Atogrąžų žinduolis su ragu ant snukio.
6. Kuo matuojama elektra?
7. Kalbos mokslo šaka.
8. Plagioklazų grupės mineralas.
9. Oficialus asmens dokumentas.
15. Žodžio "alus" vienaskaitos kilmininkas.
16. Nedidelė jūrų žuvis.
19. Vaistas, mažinantis skausmą.
20. Neribotas erdvės, laiko...
22. Kas serga lunatizmu?
23. "Rokiškio pragiedrulių" priedas moterims.
24. Nukrypimas dėl kokių nors sunkių masių traukos poveikio.
25. Žemės plotai, iš visų pusių apsupti vandens.
26. Ilgi supinti plaukai.
27. Į kilpą neriama skrituliukai drabužiams susegti.
29. Drabužis pečiams, galvai apsigaubti.

Horizontaliai:

10. Kas rašo grožinės literatūros veikalus?
11. Didžiausios smauglių šeimos gyvatas.

12. Akmeninė plyta arba stulpas su įrašu.
13. Per LTV rodytas vokiečių detektyvinis filmas.
14. Kūno laikysenos, padėtys.
15. Klausos organas.
17. Ką nors užtikrinanti sąlyga.
18. Laikymosi būdas, elgsena.
21. Daugelio sutartinis vienu kartu šovimas.
25. Eksperimentinėje fonetikoje - 0,01 sek.
26. Įrankio ar daikto dalis, už kurio laikoma.
28. Prekių ar šiaip kokių daiktų ryšulys.
30. Bėgimo, jojimo ir pan. varžybos.
31. Cukraus kiekis kraujyje.

Sudarė

Vaida Pranskūnaitė

Kryžiažodžio, spausdinto 79 - me numeryje, atsakymai:

1. Kalvė 2. Žvakė 3. Kaina 4. Kuosa 5. Rasa 6. Ložė 7. Vilkas 8. Žentas 9. Sakykla 10. Publika 11. Asilena 12. Lapės 13. Pluta 14. Karas 15. Arka 16. Nida 17. Kaltė 18. Erkę 19. Vena 20. Lakas 21. Abudu 22. Azija 23. Bala 24. Eglė 25. Knyga 26. Asmuo 27. Barzda 28. Gandas.

Anekdotai Anekdotai

Į gydytojo kabinetą ateina moteris.

- Kuo skundžiatės?
- Vyrų. Jis labai jautrus, bijau, jog gali susirgti jūros liga. Todėl noriu išvykti atostogauti į Graikiją viena.
- Tai kam aš jums reikalingas?
- Prašau išrašyti receptą: "Graikijoje atostogauti be vyro".

ⓅⓅⓅ

- Girdėjau, kad su žmona poilsia-vai Italijoje. Na, ir kaip?

- Puiku! Mano žmona susižavėjo italas, tai ji ten ir pasiliko.

- Ką tu sakai? Kitais metais ir aš žmoną išvešiu į Italiją.

ⓅⓅⓅ

- Profesoriau, tik ką skambino iš ligoninės ir pranešė, kad jums gimė sūnus, - sako pravėrusi duris asistentė.

- Netrukdykite. Praneškite apie tai mano žmonai. Nesusiję su mokslu reikalai - jos rūpestis.

ⓅⓅⓅ

- Kiek bus dukart du? - egzaminuoja anūkėlį senelė.

- Jei saldinių - tai šeši. Jei išmėtytų žaislų, tai tik... vienas!

ⓅⓅⓅ

Sekso parduotuvėje pardavėja klausia pirkėjo:

- Jums suvynioti ar uždėti?

ⓅⓅⓅ

Pardavėjas mažam berniukui:

- Tu tikrai įsitikinęs, kad tave pasiuntė nupirkti keturis kilogramus saldinių ir du šimtus gramų bulvių?

ⓅⓅⓅ

Vaikinas atėjo į batų parduotuvę ir paprašė raištelį.

- Tau kokių? - paklausė pardavėja.

- Vieną kairį, kitą dešinį.

ⓅⓅⓅ

- Darbų vykdytojau, kastuvą nulūžo!

- Atsiremšk į betono maišyklę!

ⓅⓅⓅ

- Kiek čia jūsų dirba?

- Su meistrų - dešimt.

- O be meistro?

- Nė vienas.

ⓅⓅⓅ

Žmona vyrui:

- Mums reikia rimtai pasikalbėti.

- Gera, gali pradėti, aš tuoj grįšiu.

ⓅⓅⓅ

Vyras barą žmoną:

- Tu tokia kvaiša, tokia kvaiša! Kas čia (pabeldžia į galvą) - tas čia (pabeldžia į stalą).

Žmona:

- Kas ten?

Vyras:

- Sėdėk, kvaiša, aš pats atidarysiu.

ⓅⓅⓅ

Kuo daugiau aš geriu, tuo labiau dreba mano rankos. Kuo labiau dreba mano rankos, tuo daugiau aš išlaistau. Kuo daugiau aš išlaistau, tuo mažiau išgeriu. Taigi kuo daugiau aš geriu, tuo mažiau išgeriu.

ⓅⓅⓅ

Ar galima su vaikais šnekėti apie seksą?

- Galima ir net būtina. Visada sužinosite ką nors naujo ir naudingo.

ⓅⓅⓅ

- Nežinau, ką ir daryti: kur tik paslepiu pinigus, žmona tuoj pat suranda.

- O manoji nė karto nerado. Ji ten nuo vestuvių net nežvilgtelėjo.

- Kur?

- Į suplyšusių kojinių dėželę.

ⓅⓅⓅ

Mano pažįstamos jaunesnioji dukra užsakė pokalbį su mama. Telefonininkė paklausė:

- Pokalbis bus su konkrečiu žmogumi ar su bet kuriuo, kas prieis prie telefono?

- Aš norėčiau pakalbėti su mama, - atsakė mergaitė.

- Jūs žinote, kad tai brangiau kainuos?

- Na, gerai, - tarė mergaitė, - tada pakvieskite seserį.

PRAGIEDRULIAI

Mūsų adresas:

Nepriklausomybės a. 22
4820 Rokiškis

Tel./Faks. 5 13 54

e-mail: pragiedruliai
@post.omnitel.net

Leidėjas UAB
"Rokiškio pragiedruliai"
Indeksas 424
2 spaudos lankai.

Laikraštis leidžiamas
trečiadieniais ir
penktadieniais

Tiražas 6025 egz.

Redaktorius
Vygandas Pranskūnas
Tel. 51532
Redaktoriaus pavaduotoja
Rasa Čižauskienė Tel. 51354
Korespondentas
Stanislovas Varneckas Tel. 51354
Buhalterė
Antanina Šapranauskienė Tel. 51354
Leidybos centras:
Jolita Kaškevičienė,
Igoris Skripka Tel. 51354

Rankraščiai negrąžinami
Redakcija už reklamos ir
skelbimų turinį neatsako
Skelbimai ir prenumerata
redakcijoje priimami
darbo dienomis

Prenumeratos kaina:
1 mėn. - 6 Lt;
3 mėn. - 18 Lt;
6 mėn. - 36 Lt.

OBELIUOSE – VĖL NAUJAS ČEMPIONATAS

KREPŠININKAI KOVOS DĖL "ROKIŠKIO PRAGIEDRULIŲ" TAURIŲ

Rytoj, sausio 7 d. 11 val., Obelių vidurinės mokyklos sporto salėje startuos 1-asis krepšinio čempionatas "Vienas prieš vieną".

Čempionatą organizuoja rajono krepšinio federacija, Obelių sporto klubas "Šviesa", rajono Švietimo tarnyba ir "Rokiškio pragiedrulių" redakcija.

Pasak Krepšinio federacijos prezidento Romo Kundelio, idėja rengti tokį čempionatą gimė žinomam trene-

riui Vladui Garastui. Varžybų tikslas – kelti individualų krepšinininkų meistriskumą.

Čempionate dalyvaus 1980 metais ir vėliau gimę vaikinai bei merginos.

Bus žaidžiami 2 kėliniai po 5 minutes. Pirmą kėlinį sportininkai rungtyniaus prie vieno krepšio, antrą – prie abiejų.

Tikimės, kad čempionatą stebės gausus žiūrovų būrys. Na, o krepšinininkams linkime taiklių metimų.

LĖŠOS KONKREČIOMS PROGRAMOMS

Virginija Kliaugienė

Mero padėjėja ryšiams su visuomene

Savivaldybė visuomeninėms organizacijoms gali skirti lėšų tik konkrečioms kultūros, sporto, švietimo, sveikatos, socialinėms ir kitoms tikslinėms

programoms įgyvendinti.

Programas kartu su sąmata prašome pateikti Finansų tarnybos vadovei R. Dūdinei iki 1999 m. sausio 10 d. (Respublikos g. 94, 306 kab.).

ŠIANDIEN – TRYS KARALIAI

Salvinija Kalpokaitė

Prabėgo pirmosios šventės po Kristaus gimimo. Savotiška paslaptingo skraiste apgaubta dar viena šventė – Trys Karaliai. Tą dieną gimusių Kristų aplankė trys karaliai – Kasparas, Merkelis ir Baltazaras. Bažnytinė legenda byloja apie ryškią žvaigždę, įsižiebusią dangaus skliaute užgimus kūdikui Jėzui, kurios šviesa paskatinusi piemenėlius, išminčius ir valdovus vykti pasveikinti Mariją.

Dar XVI a. pabaigoje sudarytame lietuviškų pamokslų rinkinyje paminėti kryželiai, paįšomi anglimi virš durų angų Trijų Karalių dieną. Šis veiksmas, kaip ir burtai su "kūčiomis, žirniais, kviečiais, medumi sumaišytais", pasak Postilės autorių, esą turėjęs ap-

saugoti valstiečius "nuo velnių ir perkūno".

Trijų Karalių eitynės Lietuvoje palyginti nesenos. XX a. pradžioje buvo nemažai vietovių, kurių gyventojai iš viso nežinojo, kas yra Trijų Karalių eitynės. Tą dieną gyventojai patys paženklindavo kryželiais (K + M + B) gyvenamosios patalpos (kartais ir tvartų) duris, rečiau langus ar net vaismedžius.

Tačiau persirengiama Trijų Karalių dieną buvo nuo seno. Šiaurės Rytų Lietuvoje persirengėliai vadinami čigonautojais.

Nuo Kalėdų iki Trijų Karalių diena pailgėja "per gaidžio žingsnį". Tamsiosios jėgos pasitraukia, baigiasi Saulės grįžimo šventė.

IŠ POLICIJOS SUVESTINIŲ

Vogė ir skalbinius, ir auksą

Paskutiniosiomis praėjusių metų dienomis policijos pareigūnai daugiausia pranešimų gavo apie vagystes. Ilgapirščiai stvėrė viską, kas po ranka pakliuvo. Štai Misiūniškio kaimo gyventojas pasigedo skalbinių, padžiautų prie pirties. Toks pat likimas ištiko ir vieną rokiškietę. Rokiškio Taikos gatvės gyventojas savo kambaryje neberado striukės, rankinės, kurioje buvo asmens pasas, vairuotojo pažymėjimas, pinigė. Iš P.Širvio gatvės vieno buto išnešti šie daiktai: spalvoto ir nespilvoto vaizdo televizoriai "Šilelis", magnetofonas "Sony", vyriški žieminiai batai, du aukso žiedai, tokio pat metalo grandinė su kryželiu, apyrankė, dvi poros auskarų. Iš automobilio "Opel Vectra", stovėjusio Aušros gatvėje, išdaužus durų stiklą, pavogti dokumentai. Iš Taikos gatvėje stovėjusio automobilio "Volkswagen Golf", atrakinus dureles, pagrobta rankinė, kurioje buvo dokumentai ir aukso žiedas, taip pat dingę garsiakalbiai. Registruota ir šventvagysčių. Iš Karveliškų kapių Jūžintų seniūnijoje dingę užrašų lenta, kuri buvo pritvirtinta prie paminklinio akmens tremtiniam. Nuo koplytstulpio prie Ragelių bažnyčios kažkas nuplėšė 4 paminklines lentas išstremtiems kaimo gyventojams. Jos buvo pagamintos iš diuraliuminio.

Nelinksmos pagirios

Per Kalėdas į Rokiškio ligoninės priėmimo skyrių iš Ryšinininkų gatvės su durtine žaizda nugaroje buvo atvežtas A.P. Nustatyta, kad jį peiliu sužalojo sugėrovas. Kitas rokiškietis, gyvenantis Vilniaus gatvėje, po išgertuvių liko sveikas, tačiau pasigedo virtuvėje palikto benzininio pjūklo "Hugsvarna", o kambario spintoje - 20 litų. Pasisėdėjimas prie butelio šiam piliečiui iš viso atsiėjo 3520 litų. Apie "sveikatos taisymą" jis turbūt nebegalvojo...

Keturi gaisrai

Visiškai supleškėjo pirtis Jūžintų seniūnijos Bajoriškų kaime, apdegė (kartu ir mėsa) - Koveluose. Vėly Kalėdų vakarą nenustatytas asmuo padegė vieno buto Rokiškio miesto Panevėžio gatvėje duris. Apdegė net prieškambarį kabėję rūbai. Žiobiškyje, M.K. meninio atvirukų apipavidalinimo įmonės parodotuvėje, apdegė prekybos salės lubos.

Nukentėjo pėsčioji

Gruodžio 29 d. Pandėlio kaimo gyventojos vairuojama "Opel Ascona" Rokiškio Taikos gatvėje partrenkė per gatvę ėjusią E.G., kuri paguldyta į ligoninę.

PADAUGĖJO ŽMONIŲ, KURIEMS BUS ATKURIAMOS SANTAUPOS

Vyriausybė nutarė atkurti santaupas ir negrižusiems gyventi į Lietuvą buvusiems tremtiniais bei politiniams kaliniais. Jie su prašymais atkurti santaupas turi kreiptis į Finansų ministeriją. Taip pat reikia pateikti Lietuvos taupomojo banko nustatytos formos prašymą atidaryti atkuriamąją sąskaitą, patvirtintą banko darbuotojo parašu ir banko antspaudu.

Neteismine tvarka represuoti as-

menys turi pateikti Generalinės prokuratūros, teisminių institucijų, represuoti asmenys - Aukščiausiojo Teismo, ištremti asmenys - Vidaus reikalų ministerijos išduotą pažymėjimą apie reabilitavimą arba Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro išduotą nuo okupacijų nukentėjusio asmens - politinio kalinio arba tremtinio - teisinio statuso pažymėjimo notaro patvirtintas kopijas.

PATENTĄ TURINTYS PREKEIVIAI PREKES GALĖS PARDUOTI KOLEGAI

Po derybų Finansų ministerija sutiko, kad prekybos patentą turintys asmenys galėtų parduoti prekių kitam prekybos patentą turinčiam asmeniui. Ši taisyklė galioja prekybininkams, kurių metų apyvarta neviršija 100 tūkst. litų. Kiti prekybininkai privalės įregistruoti įmonę.

Prekybininkai neprieštaravo Fi-

nansų ministerijos pasiūlymui taikyti privalomus specialiuosius apskaitos dokumentus, kurie pateisintų prekių įsigijimą, padėtų tvarkyti apskaitą ir kontroliuoti didmeninę prekybą su patentininkais. Patentą turintys verslininkai sutiko pildyti ir žurnalą, kuriame būtų registruojamos jų pajamos bei išlaidos.

REIKĖS TURĖTI PINIGŲ

Vykstantiems į Lenkiją ar tik keliaujantiems tranzitu per šią šalį šiemet jau reikės turėti atitinkamą pinigų sumą, už kurią galima būtų padengti kelionės ir gyvenimo išlaidas. Asmenys nuo 16 metų turės pateikti pinigų sumą, iš kurios vienai viešnagės Lenkijoje dienai tektų po 100 zlotų, tačiau bendra turima suma privalės būti ne mažesnė kaip 500 zlotų. Jeigu Lenkijoje ketinama praleisti ne ilgiau kaip tris dienas, turima pinigų

suma gali neviršyti 300 zlotų. Per Lenkijos teritoriją tranzitu vykstantis užsienietis, kuriam jau yra sukakę 16 metų, turės įrodyti, kad jis turi bent 200 zlotų, o jaunesni nei 16 metų asmenys - 100 zlotų.

Pasiėnyje bus galima pateikti reikiamą pinigų sumą zlotais arba užsienio valiuta, kurią galima legaliai iškeisti Lenkijoje. Šiuo metu vienas Lenkijos zlotas yra lygus 1,16 lito.

Nauja tvarka

Nors jau metus veikia nauja sveikatos draudimo sistema, tačiau dokumentai buvo tvarkomi pagal seną biudžetinėms įstaigoms nustatytą tvarką. Šiemet jau bus pildomi nauji dokumentai. Tai leis tiksliai apskaičiuoti paslaugas, įstaigų vadovams bus aišku, kaip gydytoja elgiasi su pacientu - ar kruopščiai ji tiria ir laiku suteikia pagalbą, ar nepagrįstai siuntinėja ir uždelsia gydymą. Žmogus pajus, kuris gydytojas jį gydo rūpestingiau, pas tą ir eis, o sveikatos draudimo lėšos "seks" paskui jį, ir tas geresnysis gydytojas uždirbs daugiau. Medikai galės sužinoti, kiek kiekvieno jų darbas davė pelno jų gydymo įstaigai.

Tiesa, ar visa tai šiemet bus įgyvendinta visose gydymo įstaigose, kol kas neaišku.

Telefonu kalbėsime dar trumpiau?

Nuo sausio 1 dienos Vyriausybė Lietuvos gyventojams, neturintiems atskiru nutarimu numatytų mokėjimo už ryšių paslaugas lengvatų, dvigubai sumažino neapmokestinamų vietinių pokalbių telefonu per mėnesį trukmę.

Šiemet, kaip ir pernai, "Lietuvos telekomas" ir toliau visiems gyventojams - savo abonentams - skirs vieną nemokamą vietinių pokalbių telefonu valandą. Tuo tarpu Vyriausybė šiemet gyventojams skirs jau ne dvi, o vieną nemokamą pokalbio valandą per mėnesį.

Šeimoms, kuriose yra I ir II grupės invalidų, I ir II grupės invalidams, asmenims, sulaukusiems 80 metų, vaikams invalidams iki 16 metų, asmenims, nukentėjusiems kovojant už Lietuvos laisvę nuo 1991 m. sausio 13 d. vykdytos agresijos ir po to buvusių įvykių, senatvės pensinio amžiaus ir getų kaliniais bei rezistencijos dalyviams ir šiais metais bus suteikiamos penkios neapmokestinamų pokalbių valandos per mėnesį. Šiai gyventojų grupei taip pat galios 4,2 lito abonentinis bei 225 litų skaitmeninės telefono linijos ir 32,5 lito analoginės telefono linijos įvedimo mokestis.

"Lietuvos telekomas" abonentams - pensininkams ir šeimoms, auginančioms tris ir daugiau vaikų, - taip pat suteiks penkias neapmokestinamų pokalbių valandas per mėnesį. Jiems galios 1 lengvatinis 6 litų abonentinis mokestis ir 500 litų skaitmeninės telefono linijos įvedimo mokestis.

Šį pavasarį planuojama sumažinti tarptautinių pokalbių tarifus, telefono įvedimo mokestį. Tačiau bus didinami vietinių fiksuoto ryšio pokalbių telefonu tarifai, taip pat abonentinis mokestis. Visa tai bus taikoma tiems gyventojams, kurie Vyriausybės nutarimu neturi numatytų lengvatų.

Puslapį parengė
Vygasdas Pranskūnas

Pedagogas - mūsų viltis ir nerimas

Nida Pranskūnaitė

Mokykla - ypatinga socialinė institucija, nes joje vyksta žmogaus kūrimo, ugdymo procesas. Jame svarbiausias vaidmuo tenka mokytojui. Vienam tas žodis šiltas ir brangus, kaip meilė, supratimas, pasitikėjimas. Kitam - griežtas balsas, šaltas žvilgsnis... Ir vis dėlto kiekvienas turėjom savo pirmąjį mokytoją, kiekvienas jį mylėjom, gerbėm. Bent jau pirmąsias dienas, bent jau pirmuosius metus. Šešerių, septynerių metų vaikui buvo svarbu, kad mokytojas rūpintųsi visų sėkmėmis ir nesėkmėmis, dirbtų, ilsėtųsi, žaistų kartu su jais, žavėtųsi tuo, kas žavi vaiką, džiaugtųsi tuo, kas džiugina jį, sielotųsi dėl to, kas jį skaudina.

Mokytojo misijos reikšmė svarbi ir tuo, kad jei kultūra yra šaltinis, iš kurio ugdomas semiasi gyvybės vandenį, tai mokytojas - versmė, kuri šį vandenį iškelia į gyvenimo paviršių, jį paruošia ir pateikia vaikams pagal jų prigimtines ypatumus. Mąstantis mokytojas, geras psichologas apie mokinį išvadas daro ne iš pirmo įspūdžio, o išanalizavęs, sugretinęs, apibendrinęs daugelio kitų ir savo stebėjimus. Mokytojas, kaip mokyklos siela, kaip kultūros vertybių kūrėjas, turi būti idealistas gryniausia, vydušiška, prasme.

Mokykloje praleisti metai - dalis mūsų gyvenimo. Jo būta visokio: ir šviešaus, ir tamsaus, prasmingo ir beverčio. Tūkstančiai dienų, praleistų mokyklos suole, švietė saule, dulksnojo lietumi, sukosi snaigių verpetais. Kiekviena diena buvo nauja, kiekviena ji buvo reikalinga. Mokykla, klasė, suolas, lenta, galybė vadovėlių, naujų vardų, naujų minčių... Visa tai jungė vienas žmogus - mokytojas.

Prisimenu pirmą klasę. Buvo nedrašu. Bet norėjau ne tik žaisti lėlėmis, lakstyti po kiemą, bet ir atsiversti spalvingą knygėlę, viską suprasti, kad galėčiau atsakyti į klausimus, į kuriuos iki tol negalėjau at-

uždavinio nespėndžiat?", "Ko vėpsot pro langą?", "Aš už jus egzaminų nelaišysiu!" Tokius šūksnius palydėdavom replikom: "Turbūt vėl su vyru susipykko". Pykčio išliejimas ant visai nekaltų

mokinių tik suerzindavo juos ir, negalėdami susikaupti, jie burlendavo visą pamoką. Asmeninio gyvenimo painiojimas su darbu niekad nedavė gerų rezultatų. Piktas mokytojas - pikti ir mokiniai. O mokytoja ne visada sugebėdavo savo problemas palikti namuose...

Mokykloje praleidau dvylika metų. Kiek dienų, pamokų pralėkė, suskaičiuoti neįmanoma. Žinau

sakyti. Norėjau būti protinga. Nenusivyliau. Pirmasis mokytojas buvo nuostabus. Pamenu, susėdė ant grindų rateliu, bandėme išpėti jo vardą. Jau tada, pirmąją dieną, supratau, kad mokykla man patiks. Visi klasės draugai buvo patenkinti pirmuoju mokytoju. Jis bendravo su mumis, mūsų tėvais - mes jam rūpėjome. Visus ketverius metus buvome su žmogumi, vertu būti mokytoju. Jis ne tik reikalavo rašyti dailia rašyba, raiškiai skaityti. Kai reikėjo, jis buvo poetas, dailininkas, klounas ar artistas...

Kasdien žengėme po žingsnį vis tolyn - gilyn į gyvenimą. Ketverius metus gyvenome su pirmuoju mokytoju, kai staiga atsivėrė naujų kabinetų durys, prieš akis išdygo nauji veidai. Kuprinėje daugėjo knygų, sąsiuvinų, kasdien - šešios - septynios pamokos. Teko patikėti, kad pradėjom augti, kad po kelerių metų į pasaulį išeisim suaugusiais žmonėmis. Kaip ir anksčiau, mokytojas, rodė, turėjo būti draugas ir vedlys: pamėginti suprasti užtelėjusį vaiką, įgyti jo pasitikėjimą, išsiaiškinti jo problemas, pažinti mokinio individualias galias. Bet kaip buvo iš tikrųjų?

Mokytoja pamoką pradėdavo ne pasiteiraudama mokinių, kaip jiems sekasi, ar gerai pailsėjo, bet šauksmais: "Kodėl dar

tik, kad labai daug. Sutikau ne vieną, ne du ir ne dešimt mokytojų. Kiekvienas jų turėjo savo mokymo stilių. Žaidimai baigėsi pradinėse klasėse. Dirbome rimtai, kaip ir turi dirbti vyresniųjų klasių mokiniai. Tik paskutiniaisiais mokslo metais užsienio kalbą dėstė užsienietė. Nedrašu buvo eiti į pamokas, nes nežinojom, kaip susišnekėsime, bendrausime, kaip ji mus vertins. Pasirodo, kojos drebėjo be reikalo. Tos 45 minutės pralėkdavo nepastebimai. Daug mokėmės, daug išmokome. O per pamokas elgėmės laisvai: galėjom sėdėti ant suolų, ant žemės - svarbu, kad mums būtų patogiu. Vienintelio dalyko privalėjom laikytis - nešnekėti. Jei su draugais kalbėdavom, tai kalbėti turėjom ta užsienio kalbą, kurios mokėmės. Mokytoja atsinešdavo peilių, šakučių, lėkščių - visko, ko reikėjo naujai temai. Dirbom po pamokų, savaitgaliais. Tas darbas buvo malonus, ne prievartinis. Mokytoja mums dovanojo tai, ką kiti pamiršdavo: idomumą, atsidavimą, visišką laisvę. Ji mus mylėjo. Jautėme, kad mokytoja visada mūsų laukia, kad kiekvienas susitikimas - jai didelis džiaugsmas. Pedagogas ir rašytojas Pranas Mašiotas pastebėjo: "Meilės vaikams gali ir nerodyt, tik turėk, ją patys pajus".

Pro atvira langa

Rimtu, ironišku ir linksmu žvilgsniu

Vygandas Pranskūnas

Užkabinęs kablį į pramuštą šiferio lapę skylę, Stasys Kucinas sušunka viršuje trepsinčiam Vytui:

- Temk!

Vytas Šilinskas ir pats nuo viršaus viską mato, nors į akis kerta pasiutusiai aštrūs lietaus šuorai.

Pirštinėtomis rankomis jis suima virvę, ir šiferio lapas, pakylėtas Stasio, atsiplėšia nuo žemės. Mostas po mosto, ir kroviny, pasisiūbuodamas į šalis, atsitrenkdamas į karkasus, pamažu slenka aukšty. "Perkūnėli tu mielas! - mintyse nusikeikia Vytas. - Tik ant žemės gulėdamas atrodo toks plonytis ir lengvutis it pūkelis. O pabandyk tave patempti - oho!"

Virvė bematant apledėja ir, atrodo, tuoj ims ir ištruks iš rankų, o šiferio lapas, tartum kokia nevaldoma skraidyklė, trenksis į žemę ir subirs į šipulius. Tačiau Vytas supranta, kad paleisti jos negalima, ir virvė, net per pirštines įsirežusi į delną, paklūsta jėgai ir pamažu slenka į viršų.

- Stop! - sukomanduoja Albinas Dailidė, pakibęs beveik pačiame karkasų viršuje.

Bet Vytas automatiškai dar kiek trūkteli virvę, ir šiferio lapas stabteli aukščiau, negu reikia.

- Nuleisk per sprindį! - rikteli Albinas.

Vytas atleidžia virvę, pasilenkęs per stogo tvorelę žiūri, kol Albinas mosteli ranka: vietoje! Tada priiškia virvę prie tvorelės skersinio ir laukia.

Albinui, žinia, nelengva. Netgi velniškai sunku. Veltiniuotos kojos slidinėja

ant karkaso, viny nelenda į sušalusias lentas, linksta. Vėjo gūsiai pliekia į veidą ne tik lietaus lašus, bet ir drožles, kurios zvimbamos išlekia pro ventiliatoriaus ply-

- Na, lipam žemyn. - Ir abu statmenomis kopėčiomis nusileidžia pas Stasį, kuris, jau padžiojęs pirštines ant įkaitusio vamzdžio kontorėlėje, godžiai traukia dūmą.

- Kaip ten, viršuje? - klausia jis abiejų kartu. Bet tie tik numoja rankomis:

- Pats dirbai - žinai.

- Kad nors ne taip slidu būtų, - priduria Albinas

- Tikrai - ir lyja, ir šąla, - nusistebi Stasys. - Kur tai matyta per Naujuosius metus?!

Vytas apverčia garuojančias pirštines ir, žiūrėdamas į įkaitusį vamzdį, lyg pats sau ištaria:

- O gal gana šiai dienai. Toks oras... Ir Naujųjų metų išvakarės. Po pirmos taurelės apsvaigsim, jeigu šitaip dirbsim.

- A... - numoja ranka Stasys. - Tu, Šilinska, vis išsigalvoji. Spėsi ir prisilakti, ir visas mergas pašokdinti. Keli ten lapai liko prikalti... Ir negražu - juk prižadėjom. Užtat paskui paūšim kaip reikiant. Visi prie vieno stalo.

- Bet kad nors su autokranu, - ištaria lig šiol tylėjęs Albinas. - Viens du - ir viskas. O dabar su ta virve...

- Pats supranti, kad čia bokštelis neprivažiuos. Kam kalbėti nesąmones? - subara Stasys.

- Taigi, kad suprantu.

- Duok, Albinai, diržą, - stojasi nuo suolo Kucinas. - Dabar ant karkaso lipsiu aš. Pradėjau, tai ir baigsiu.

Dailidė nusisega platų odinį diržą, nusiima per petį permestą grandinę.

- Pasiimk ir veltinius - ne taip slidinėsi.

šius ir tartum bitės įsisega į veidą, lenda už apykaklės, juosmens, į veltinius.

Kiek pritvirtinęs lapą, Albinas šūkteli nežinia kuriam - ar Vytui viršuje, ar jau paruošusiam naują krovinį Stasiui apačioje:

- Parūkom?!

- Sutarta! - atlekia du balsai. Albinas dar kelis kartus kaukšteli plaktuku ir, atsisekęs montuotojo diržą, atsargiai pakyla ant statinio stogo.

- Net pirštų nebejačiu, - sako jis Vytui, daužydamas koją į koją. - Permirkio kiaurai tie veltiniai.

- Be jų dar sunkiau būtų.

- Aišku.

Trys vyras žiemos lietuje

Nukelta į 11 psl.

Laukiame svečio

Vygandas Pranskūnas

Šis vyrukas ant balto kaip sniegas žiemos patalo praėjusių metų gruodį gulėjo ties kolektyviniais sodais už Miškų urėdijos. Šilta nebuvo.

Šitaip besiilsinti žmogelį aptiko savo reikalais keliavęs mūsų kolega - "Pragiedrulių" bendradarbis. Jis vyruką ne tik nufotografavo. Trynė ausis, su pakeleiviu šiaip taip pakėlė, nutempė iki

autobusų stotelės, pasodino ant suolo ir iškviatė greitosios pagalbos medikus.

Kadangi mes šį vyruką pažįstame, todėl tikimės, kad jis, atpažinęs save nuotraukoje, užsuks į redakciją ir pokštels šampano butelį. Anonimiškumą garantuojame.

O juk galėjome, mielas, šampano ir nebeprašyti...

"Skylių" dar liko

Policija tikėjo, kad eiliniai rokiškėnai ją supras ir bent iki Naujųjų metų išgyvens be pilstuko. Pareigūnai, paskelbę tokią akciją, deja, buvo nuvilti: kas tą birzgala gėrė anksčiau, gėrė ir visą gruodį. Pilstukininkai, reikia manyti, laikraščių neskaityto ir apie jokiais akcijomis nėra girdėję.

Juodupietis A. V. iš Pievų gatvės, matyt, per šv. Kalėdas rengėsi nugirdyti ar ne tik kas antrą gyvenvietės vyrą. Mat į savo garažą buvo prisitempęs net 80 litrinių butelių su užrašu "American Corn Tradition Spirits". Buteliai buvo ne tušti, o pilni, anot vieno jaunesniojo policijos inspektorius, bespalvio skysčio. Kas juose, tiksliau pasakys ekspertai, tačiau aišku, kad ten ne vanduo po atlydžio teliuskavo. Pareigūnai visus butelius atėmė, šitaip nuskriausdami ir jų savininką, ir kitus juodupiečius. Tie-

sa, šie, sako, žino ne vieną, ir ne dvi "skyles", iš kurių pilstuko ar kontrabandinio spirito gali privarvinti daug daugiau nei 80 litrų. Tie patys juodupiečiai prasitarė, kad pareigūnai ne į visas skyles lenda. Įdomu, kodėl?

Iš prisiminimų

Šiomet darbo reikalais viešint Obeliuose, panorom papietauti. Kavinė "Pas Moniką" buvo uždaryta, todėl praivių obeliečių klausinėjom, kur kitose vietoje galėtume užkasti. Patarė važiuoti iki valgyklos, geriau žinomos "Aukštosios" vardu. Joje, prie stalių išvydę du stiklinėmis akimis į mus (ar pro šalį) žiūrinčius vietinius girtuoklius ir ne itin išvaizdžią (atsiprašome) "knaipės" vedėją, sprukome atgal pro duris, vos nuo laiptų nenusiritome.

Nuvažiavome į Kriaunas, vėl kopėme į antrą aukštą - į kavinę. Čia daili barmenė paaiškino, kad valgyti nieko nėra, o prie baro stoviniavę trys girti piliečiai patikslino: "Jie ne valgyti nori, jiems benzino reikia". Kuro mums nereikėjo, bet ką padarysi, jei gerokai įkaušusiems kriauniškiams taip atrodė...

Alkio nenumalšiname ir kitose aplinkinėse gyvenvietėse, kuriose matėme užrašus "Kavinė" ar "Alaus baras". Supratome, kad kaime tokiose viešose vietose nieks nevalgo, o tik geria. Na, o lašinių ar kumpio žemdirbiai, kaip visai neseniai įsitikinome, užkremta savo trobose (žiūr. nuotrauką). Bet negi į kurią nors belsiesi ir prašysi išmaldos lyg elgeta...

Autoriaus nuotraukos

MOKSLEIVIAI PRISIMINĖ TRADICIJAS

Irena Žindulienė

Konstantinavos žemės ūkio mokykloje kiekvienais metais rengiama vakaronė "Kūčių belaukiant", kurios iniciatorė – tikybos būrelio vadovė Elzė Jakštienė.

Ir šiais metais prie gausaus Kūčių stalo, kuriam valgius ruošė patys moksleiviai, padedami mokytojų ir auklėtojų, rinkosi ir moksleiviai, ir valgytojai. Skambant giesmei "Sveikas, Jėzau, gimusis", kurią giedojo tikybos būrelio nariai, buvo uždegtos Kūčių vakarienos žvakės, kurios apšvietė visą stalą.

Vakaronėje skambėjo Advento dai-

nos ir Kalėdų giesmės, posmai, buvo žaidžiami Advento žaidimai.

Apie Kalėdų kilmę, Advento, Kūčių papročius, valgius, jų simboliką pasakojo bibliotekos vedėja Irena Žindulienė.

Baigus valgyti vakarienę, moksleiviai pasveikino visus, esančius prie stalo, su šventėmis, palinkėjo laimės. Na, o po vakarienos prasidėjo ateities spėjimai. Nors visi žinojo, kad šie burtai veikia tik Kūčių naktį, tačiau išmokti burti ir išsiburti savo ateitį norėjo kiekvienas...

Vakaronė baigėsi. Moksleiviai išvyko atostogauti namo, o Kūčių dieną turbūt prisimins kiekvienas.

Konstantinava

LYG PIENĖS PŪKAS...

Jonas Talutis

"Pragiedruliuose" perskaitęs publikaciją "Kas yra santuoka?", prisiminiau, kaip žmonės tuokėsi, gyveno anksčiau. Atmintyje išliko tarpukario laikai. Tuokdamiesi daugelis galvojo, kaip gauti turtingą žmoną ar vyrą. Jiems į pagalbą ateidavo pągarsėję piršliai. Šie buvo apsukrūs, žinojo kelių parapijų merginas, kurioms tėvai galėjo skirti gerą pasogą, arba vaikus, ieškančius užkurinių. Didžiausias piršlių darbymetis buvo nuo Kalėdų iki Užgavėnių. Ne vieną jaunikį piršti vedavo 15 - 25 km. Dažnai piršlybos buvo vaisingos. Ir dažnai susituokusieji amželią nugyvendavo be skyrybų. Gal kartais vienas kitam ne tokį žodį pasakydavo, charakteriai skyrėsi, bet vienas prie kito prisitaikydavo, nes suprato, kad reikės gyventi kartu ilgai.

Aleksandravėlės parapija buvo nemaža, tačiau išsiskyrusių buvo vos vienas kitas. Kasdieniai rūpesčiai nesantaiką palikdavo užmarštyje. Merginų, kurioms per 20, niekas nevadino senmergėmis, o vaikinai vesdavo sulaukę 25 ir daugiau metų.

Į išsiskyrusiuosius buvo žiūrima la-

bai neigiamai. Prisimenu, paskui vieną vyrą, pametusį žmoną, sekiodavo vaikai ir šaukdavo: "Išsiskyrėlis! Išsiskyrėlis!" Buvo negarbinga, jei žmona išbėga iš namų, ar vyras, palikęs atžalas, eina laimės ieškoti kitur.

Įtakos santarvei turėjo ir tai, kad šeimos buvo gausios, kad daugelis buvo tikintys. O bažnyčia gyvenimą santuokoje labai vertino.

Kone kiekvienoje šeimoje vyravo meilė, ištikimybė, vienas kito užjautimas, nelaimės, skausmo supratimas. Daug pažinojau šeimų, kurių bent vienas narys tapo invalidu. Tokiais atvejais nei žmona, nei vyras nelėkė iš namų ieškoti sveiko partnerio.

O kas dabar? Skersai kelio dar nerbėgo katė, kai jau skubama nešti pareiškimus ištuokai. Mat laukia kita ar kitas. Bet ar naujoji meilė bus kitokia?

Man atrodo, kad santuokinis gyvenimas pradedamas per anksti. Ne iš vienos girdėjau: "Aš šešiolikmetė, galiu daryti, ką noriu".

Pakelės vyšnia dažnai siūbuoja, bet nelūžta. O štai pienės pūkas, vėjeliui pūstelėjus, žiūrėk, ir nulėkė...

Kazliškis

Konservatoriai – vaikams

Stasys Daugėla

Prieš pat Naujuosius metus 40 socialiai remtinų vaikučių į Carito valgyklėlę sukvietė Tėvynės Sąjungos (Lietuvos konservatoriai) Rokiškio skyriaus moterų taryba. Šios tarybos aktyvistės, vadovaujamos Genovaitės Giriūnienės, iš Sąjungos narių surinko 374 litus, už kuriuos nupirkto kuklios dovanėlės. Daugiausia aukojo Seimo narys Petras Šalčius.

Rokiškis

Politinės prostitucijos apraiška

Pranas Paršonis

Lietuvoje panaikinta mirties bausmė už ypač sunkius nusikaltimus. Konstitucinis Teismas nusprendė, kad šią bausmę numatančios Baudžiamojo Kodekso normos prieštaraujančios Konstitucijai. Ji skelbia, jog žmogaus teisės ir laisvės yra prigimtines, o svarbiausią iš jų - teisę į gyvybę - saugo įstatymas. Tai kodėl tas "įstatymas" neapgina piliečių nuo nusikaltėlių?

Klausantis valdžios postringavimų apie tai, darosi koku. Taip ir neaišku, nuo kada užkietėję žudikai ir mažamečių prievartautojai jau tapo žmonėmis su visomis konstitucinėmis teisėmis? Juk jie tų teisių nėra suteikę nė vienai savo aukai.

Kaip rodo apklausa, Lietuvoje per 80 nuošimčių gyventojų yra prieš mirties bausmės panaikinimą. Tas aktas yra pati didžiausia dovana banditams. Pasi-bjaurėjimo vertas ir mūsų Valstybės keliaklupsčiavimas prieš Vakarų Europos politikus. Tokia politinės prostitucijos apraiška visiškai sumenkina jos autoritetą.

Mūsų nūdienos sąlygomis, kai sunkių nusikaltimų vis daugėja, o jų išaiškinama tik maža dalis, būtų tikslinga lygiuotis ne į Europą, bet į Ameriką. Tėn mirties bausmė dar nenaikinama, nors demokratija daug toliau pažengė.

Norint įvertinti reikiamą tvarką šalyje ir užtikrinti piliečių saugumą, baltas pirštinaites vertėtų nusimauti. Keliaklupsčiavimas prieš užsienio politikų nuomonę ir maldos reikiamos tvarkos neįves.

Kavoliškis